

KINNITAN:

(kuupäev)

OHUTUSJUHEND MURUNIIDUKIGA TÖÖTAMISEL

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse;
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joobes või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervises seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. ÜLDNÕUDED

- 2.1.** Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Enne niidukiga tööle asumist tutvuda kindlasti tootja kasutusjuhendiga ja ettenähtud ohutusnõuetega. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
- 2.2.** Mitte kasutada tööriistu ega seadmeid, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.
- 2.3.** Ilma kutsealase ja töötervishoiu ning tööohutusalase väljaõppeta on töötajal iseseisvalt töötada keelatud.
- 2.4.** Puukensefaliidi ohtlikes piirkondades peab muruniitja läbima vastavad kaitsepookimised.
- 2.5.** Kontrollida tööriistade olemasolu ja korrasolekut.
- 2.6.** Töötaja peab tundma niiduki kasutuseeskirju, ohutuid töövõtteid, käesolevat juhendit ja ettevõtte töösisekorraeeskirju.
- 2.7.** Töötaja on kohustatud kandma ettenähtud tööriietust ja kasutama isikukaitsevahendeid: kaitseprillid, kindlad ja libisemiskindlad jalanõud, liibuvad riided.
- 2.8.** Töötaja peab tegema ainult seda tööd, mis talle on ülesandeks tehtud ja mille ohutuid töövõtteid ta tunneb. Kahtluse korral tuleb pöörduda tööloigu juhataja poole selgituse saamiseks.
- 2.9.** Töökohale ja töötamise piirkonda kõrvalisi isikuid, lapsi ja lemmikloomi lubada ei tohi.
- 2.10.** Niidukit hoida kõrvalistele isikutele kättesaamatus kohas.
- 2.11.** Märgates ohutuseeskirjade rikkumist teiste töötajate poolt või ohtu lähedalolijatele, peab töötaja viivitamatult võtma tarvitusele abinõud ohutuse kindlustamiseks ning juhtunust teatama tööloigu juhatajale.
- 2.12.** Töötajal peavad kaasas olema esmaabivahendid.
- 2.13.** Niidukiga töötamise koht peab olema küllaldaselt valgustatud.

3. ENNE TÖÖD

- 3.1. Riietu ettenähtud tööriietesse. Veendu, et ei oleks riiete ripnevaid või lehvivaid osi ega otsi ja et jalanõud oleksid libisemiskindlad.
- 3.2. Veendu ettenähtud isikukaitsevahendite olemas- ja korrasolekus.
- 3.3. Muruniiduki tööks ettevalmistamisel täida täpselt tootja juhtnööre (tootja kasutusjuhend).
- 3.4. **Enne töö alustamist kontrolli, et:**
 - töötsoonis ei viibiks kõrvalisis isikuid;
 - töötsoonis ei ole muid takistusi. Korista tööpiirkonnast kivid, mänguasjad, kaablid jne., kõik esemed, mis võivad niiduki tera poolt saadud löögi tulemusel lennata suvalises suunas ja põhjustada vigastusi või purustusi.
- 3.5. Puhasta puude ümbrus segavatest okstest, prahist ja muudest segavatest esemetest.
- 3.6. Kontrolli niiduki töötavate osade korrasolekut, vajalike kaitsekatete kohal- ja korrasolekut. Keelatud on kasutada niidukit ilma külgväljaviske kaitseta aga kogujata.
- 3.7. Enne niiduki käivitamist kontrolli, et paagis oleks piisavalt kütust ja karteris piisavalt õli.
- 3.8. Enne bensiinimootori käivitamist ühendada küünlajuhe süüteküünlale ja kontrollida, kas edasiveo lüliti töötab korralikult. Selleks vabastada lüliti ja kontrollida kas rattad veerevad vabalt edasilükkamisel ja takistavad liikumist mõõdukalt tagasitõmbamisel. Kui rattad blokeeruvad täielikult ei tohi niidukit käivitada.
- 3.9. Etüleeritud kütuste kasutamine bensiinimootorniidukiga töötamisel on keelatud. Bensiin peab olema puhas ja ei tohi sisaldada alkoholilisandeid.
- 3.10. Ära tangi paaki liiga täis, soovitatav on jätta vähemalt 5 mm paisumisruumi.
- 3.11. Keelatud on niiduki käivitamine ruumis sees – mürgistuse oht.
- 3.12. Kontrolli veotrossi seisukorda ja seda, et veorihma vahele ei ole kogunenud liialt mustuste ega rohtu.
- 3.13. Alati enne niiduki käivitamist kontrolli, et see oleks sõidukorras ja kasutuskõlblik.

4. TÖÖ AJAL

- 4.1. Jälgi, et niitmise ajal ei oleks töötsoonis kõrvalisi isikuid, lapsi, loomi ega segavaid esemeid.
- 4.2. Niiduki transportimise ajaks seisata mootor ning võtta kasutusele meetmed juhusliku käivitumise vältimiseks.
- 4.3. Enne mootori käivitamist aseta niiduk kindlale alusele ja hoia seda kindlalt. Lõiketera piirkond peab olema takistustest vaba.
- 4.4. Niidukit hoida tugevasti mõlema käega.
- 4.5. Igasugusel, ka lühiajalisel niiduki kasutamise lõpetamisel seisata võimaluse korral tera või masina mootor.
- 4.6. Ära jäta niidukit kunagi järelevalvete, kui mootor töötab.
- 4.7. Hoia käed ja jalad eemal masina pöörlevatest osadest, lõiketera ligidusest. Keelatud on asetada käsi või jalgu niiduki korpuse alla.
- 4.8. Enne murukoguja tühjendamist, masina parandus-, reguleerimis-, määrimis- või puhastustööde teostamist seisata alti mootor, eemaldada küünlajuhe ja oodata, kuni lõiketerad täielikult peatuvad.
Keelatud on niiduki reguleerimine, remont või puhastamine töötava mootori korral.
- 4.9. Kontrolli regulaarselt kõiki poltühendusi ja vajadusel pinguta neid. Eriti tähelepanelik olla lõiketera kinnituse suhtes.

- 4.10. Keelatud on ümber ehitada turvaseadmeid. Kõiki kaitseid tuleb kasutada tootja poolt ettenähtud juhiste järgi. Kontrolli regulaarselt, et kaitseid funktsioneeriks korralikult.
- 4.11. Niiduki juures ja küljes tohid kasutada ainult originaalvaruosi ja tootja poolt ettenähtud lisaseadmeid.
- 4.12. Niidukit remontida ja hooldada on lubatud ainult vastava erialaase ettevalmistuse saanud isikutel. Ära hakka ise teostama remondi-, reguleerimis- ja hooldustöid, milleks sul puudub väljaõpe.
- 4.13. Lõiketera tohi teritada ainult vastava ettevalmistusega isik. Ebaõige teritamine võib põhjustada raske õnnetusjuhtumi.
- 4.14. Ära seisa niiduki korpuse või väljaviske ava läheduses, kui masina mootor töötab.
- 4.15. Tundmatu objekti vastu pörkumisel peata kohe mootor, eemalda küünlajuhe ja kontrolli masinat võimalike vigastuste suhtes. Liigne vibratsioon viitab alati rikkele. Kõik vigastused eemaldada enne mootori taaskäivitamist!
- 4.16. Bensiinimootoriga niidukit ei tohi kallutada ette ega külgedele!!!
- 4.17. Enne küteteine lisamist seisata mootor. Kütte lisamise ajal on keelatud suitsetada ja kasutada lahtist tuld.
- 4.18. Niidukiga tohib töötada ainult tööasendis, mis tagab seismise kindluse, komistamise ja kukkumise vältimise. Keelatud on joosta niitmise ajal!
- 4.19. Töötada sobivas, ohutut tööd tagavas tööriietuses. Kasutada kaitsevahendeid (prillid) ja libisemiskindlaid jalatseid, mis vähendavad kukkumise ohtu.
- 4.20. **Niitmine kallakutel:**
- kallakutel niitmisel olla eriti ettevaatlik. Lõpeta töö, kui tunned end ebakindlalt;
 - niida alati piki nõlva, mitte üles alla;
 - arvesta, et kõrge muru võib varjata takistusi;
 - ole ettevaatlik murukoguja või lisaseadmete kasutamisel, sest see vähendab niiduki stabiilsust;
 - ära kasuta niidukit kaljudel, pankadel ega kraavipeervedel;
 - ära niida märga muru, kuna niiduk võib märjal pinnal külgsuunas liikuda
 - ole ettevaatlik nõlvadel pöördeid sooritades.
- 4.21. **Täiendavad ohutusnõuded bensiinimootoriga niiduki kasutamisel:**
- kontrolli kütte piisavust paagis enne masina käivitamist;
 - keelatud on tankida kinnises ruumis ja kuuma või töötava mootoriga. Kui bensiini on maha valgunud, tuleb see enne masina käivitamist ära pühkida või oodata, kuni see on ära aurustunud;
 - ära vala bensiini lahtise tule juures ega suitsetades;
 - hoida bensiini ainult selleks ettenähtud anumates ja kohas;
 - sulge kütusepaak tihedalt korgiga;
 - vaheta koheselt vigastatud kütusepaak või –kork terve vastu;
 - enne masina puhastamis-, hooldus- või seadistustöid seiska mootor, oota kuni terad on täielikult seiskunud, eemalda süüteküünlalt kõrgepingejuhe ja aseta gaasihoob “ STOP” asendisse;
 - vigastatud summuti vahetada koheselt terve vastu;
 - mootori ülekuumenemise ja süttimise vältimiseks hoida mootor ja selle ümbrus puhas rohust, puulehtedest ja porist;
 - enne niiduki kinnisesse ruumi paigutamist lase mootoril maha jahtuda;
 - ruumis sees on mootori käivitamine keelatud.

5. PÄRAST TÖÖD

- 5.1. Puhastada muruniiduk, korjata kokku kõik kasutusel olnud abivahendid, kütte- ja õlinõud ning viia need selleks ettenähtud hoiukohta.
- 5.2. Kontrollida niiduki tehnilist seisundit, vajadusel teostada hooldustööd või viia masin erialainimese juurde remonti, reguleerida vms.
- 5.3. Tööriided ja isikukaitsevahendid puhastada, jätta selleks ettenähtud kohtadesse.
- 5.4. Pesta end sooja vee ja seebiga.
- 5.5. Kõigist töö ajal esinenud puudustest teatada tööloju juhile.

6. ERGONOOMIA

Tööd, mis on seotud rohke liikumisega ja lihaste venitamisega, tehakse enamasti samuti püstiasendis. Igasuguse seisva töö juures tuleks vältida painutatud selga. Kui inimene kummardub ettepoole või ühele küljele, siis tema jala-, selja- ja ka õlalihased pidevalt pingul.

Kui inimene end uuesti sirgeks ajab, tunneb ta seljas valu, just nagu selg oleks kõveras olekus kangeks jäänud. On võimatu kogu aeg pingevabalt seista, kui töö kõrgus ei ole õigesti valitud.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

7. TEGUTSEMINE ÕNNETUSOHU JA TULEKAHJU KORRAL

Töötajad peavad tõsise ja ähvardava õnnetusohu korral võtma tarvitusele abinõud vastavalt oma teadmistele ja kättesaadavatele tehnilistele vahenditele võimalike tagajärgede vältimiseks ka sellisel juhul, kui vahetu ülemusega ei ole võimalik kohe ühendust saada.

Tõsise ja vältimatu ohu korral peavad töötajad töökohalt lahkuma kiirelt ja ohutult. Tõsise ja vältimatu ohu korral oma töökohalt või ohtlikult alalt omavoliliselt lahkunud töötajat ei tohi selle eest karistada ega asetada ebasoodsasse olukorda.

Tulekahju tekkimisel tuleb tagada inimeste ohutus ja nende kiire evakueerimine või päästmine ohustatud alast.

Tulekahju avastanud isik on kohustatud:

- teatama viivitamatult häirekeskusele (telefonil 112), kus tulekahju on puhkenud ja mis põleb ning nimetama oma perekonnanime ja teate andmiseks kasutatava telefoninumbri ning vastama päästetöötaja esitatud küsimustele;
- hoiatama ohtu sattunud inimesi;
- sulgema ukсед ja aknad ning välja lülitama ventilatsiooni, tõkestamaks tule levikut;
- võimaluse piires asuma tuld kustutama.

Tulekustutus- ja päästemeeskonna sündmuskohale saabumisel informeerib tulekahju avastanud isik või objekti valdaja esindaja meeskonna juhti:

- tulekahju tekkekohast ja ulatusest;
- võimalikust ohust inimestele;
- muudest tulekahjuga kaasneda võivatest ohtudest (plahvatused, ohtlikud kemikaalid, elektriseadmed jms).

8. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbri **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi;
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabi võtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.

9. KASUTATUD KIRJANDUS JA KEHTIVAD ÕIGUSAKTID

1. Töötervishoiu ja tööohutuse seadus (RT I 1999, 60, 616; 2000, 55, 362; 2001, 17, 78; RT I 2002, 47, 297; RT I 2002, 63, 387; RT I 2003, 20, 120; RT I 2004, 54, 389; RT I 2004, 86, 584; RT I 2004, 89, 612; RT I 2005, 39, 308; RT I 2007, 3, 11; RT I 2007, 12, 66; RT I 2007, 59, 381; RT I 2008, 56, 313; RT I 2009, 5, 35; RT I 2009, 29, 176; RT I 2009, 35, 232; RT I 2009, 49, 331; RT I 2009, 62, 405; RT I 2010, 22, 108; RT I 2010, 31, 158)
2. Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2007, 42, 305)
3. Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2000, 4, 30; RT I 2003, 89, 596)
4. Töötajate tervisekontrolli kord (RTL 2003, 56, 816; RTL 2006, 24, 431)
5. Tuleohutuse seadus (RTI 2010, 24, 116)
6. Töötervishoiu- ja tööohutusosalase väljaõppe ja täiendõppe kord (RTL 2000, 136, 2157)
7. Raskuste käsitsi teisaldamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RTL 2001, 35, 468)